

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ МЕНЕДЖМЕНТУ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ магістра _____

денної (очної) та заочної (дистанційної) форм здобуття
освіти

спеціальності _____ D3 Менеджмент

Освітньо-професійних програм
«Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності», «Бізнес-адміністрування»,

Укладач : Я.С. Дибчинська, к.філ.н., доцент, зав. кафедри ділової комунікації

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті практичне заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Основною дидактичною метою практичного заняття є розширення, поглиблення і деталізація наукових знань, отриманих здобувачами вищої освіти на лекціях та в процесі самостійної роботи, спрямоване на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь та навичок, розвиток творчого та усного мовлення здобувачів вищої освіти.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичні заняття проводяться в аудиторіях або навчальних кабінетах з однією академічною (зведеною) групою.

Науково-педагогічний працівник, якому доручено проведення практичних занять, за узгодженням із лектором цієї навчальної дисципліни розробляє методичне забезпечення та завдання для виявлення ступеня сформованості необхідних умінь тощо.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми (завдання) науково-педагогічним працівником та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язання завдань з їх обговоренням, виконання контрольних завдань, проведення контролю знань, умінь та навичок, їх перевірку та оцінювання.

Бали, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№ ЗМ	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Дослідження та його роль у науковій та практичній діяльності організації	2	
2	Базові підходи до дослідження в галузі менеджменту	2	1
3	Система загальнонаукових методів дослідження менеджменту	2	1
4	Специфічні методи дослідження менеджменту	4	1
5	Ефективність дослідження менеджменту як системи управління	2	
6	Організаційне та інформаційне забезпечення наукових досліджень	2	1
Разом		14	4

3. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Дослідження та його роль у науковій та практичній діяльності організації

План

1. 1. Дослідження в сучасному менеджменті .
1. 2. Менеджмент як система управління.
1. 3. Основні характеристики дослідження в галузі менеджменту.
1. 4. Класифікація досліджень у галузі менеджменту.

Основні поняття:

менеджмент, система управління, наукове дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, методологія дослідження, ресурси дослідження, класифікація досліджень, сценарій дослідження, алгоритм дослідження, ієрархічна класифікація систем управління, неієрархічна класифікація систем управління.

Контрольні питання

1. Розкрийте поняття дослідження та охарактеризуйте його типи.
2. Обґрунтуйте необхідність та актуальність досліджень у сучасних умовах.
3. Що передбачає «методологія дослідження»?
4. Дайте визначення системи, охарактеризуйте властивості і класифікації систем.
5. У чому полягає сутність менеджменту як системи управління?
6. Дайте характеристику середовища організації.
7. Що характеризує мету та предмет дослідження?
8. Як визначається та оцінюється проблема?
9. Як класифікуються дослідження?
10. Яка роль досліджень на різних етапах життєвого циклу організаційно-виробничої систем?

Виконайте практичні завдання 2, 3.

Практичне заняття 2.

Базові підходи до дослідження в галузі менеджменту

План

2. 1. Системний підхід як методологічна основа дослідження менеджменту.
2. 2. Діалектичний підхід як практична формула дослідження менеджменту.
2. 3. Інші підходи до вивчення систем управління як похідні від діалектичного підходу.

Основні поняття:

системний підхід, принципи системного підходу, діалектичний підхід, принципи діалектичного підходу, комплексний підхід, інтеграційний підхід, процесний підхід, ситуаційний підхід, маркетинговий підхід, інноваційний підхід, нормативний підхід, поведінковий підхід, рефлексивні дослідження

Контрольні питання

1. Які є особливості діалектичного підходу до дослідження?
 2. Які принципи діалектичного підходу ви знаєте?
 3. У чому сутність законів діалектики?
 4. Що передбачає системний аналіз як інструмент дослідження менеджменту?
 5. Що включає сукупність принципів системного аналізу та синтезу?
 6. У чому практична цінність діалектичного підходу до дослідження?
 7. У яких діях дослідника виражається системний підхід?
 8. До яких наслідків веде ігнорування підходу?
 9. У чому переваги та труднощі використання системного підходу у практиці дослідження?
 10. Чи можна говорити про системність використання принципів системного підходу?
- Чому?

Виконайте практичні завдання 4, 5, 23.

Практичне заняття 3.

Система загальнонаукових методів дослідження менеджменту

План

3. 1. Розумово-логічні методи дослідження.
3. 2. Емпіричні методи дослідження.

Основні поняття:

загальнонаукові методи дослідження, розумово-логічні методи дослідження, емпіричні методи дослідження, дедукція, індукція, аналіз, класифікація, узагальнення, типологія, декомпозиція, морфологічний аналіз, доказ, конструювання визначень, моделювання, експеримент, спостереження.

Контрольні питання

1. На які критерії спираються розумово-логічні методи дослідження?
2. Що передбачає дедуктивний та індуктивний методи дослідження?
3. У чому сутність методу морфологічного аналізу?
3. Дайте класифікацію видів методу доказів.
4. У яких проявах існує метод постановки проблем (питання)?
4. Дайте визначення полеміці та наведіть правила її проведення.
5. Наведіть вимоги до моделі у методах моделювання
6. На яких засадах побудовані емпіричні методи дослідження?
7. У чому сутність і спрямованість методу розумового експерименту?
8. Які результати передбачає методи спостереження як метод дослідження?
9. Які переваги має метод розумового експерименту?
10. За якими критеріями можна класифікувати експерименти?

Виконайте практичні завдання 6, 8, 9, 10.

Практичне заняття 4.

Специфічні методи дослідження менеджменту

План

4. 1. Методи, що спираються на експертну оцінку.
4. 2. Методи тестування як логіко-методологічні прийоми аналізу емпіричних даних.
4. 3. Експертні технології: сутність і спрямованість

Основні поняття:

мозкової атаки; експертної оцінки; синектики; Дельфі; сценаріїв; SWOT аналіз; PEST аналіз; SMART аналіз; дерева цілей; експеримент; соціологічні дослідження; тестування; факторний аналіз; спостереження; аналіз документів

Контрольні питання

1. Опишіть можливості використання експертних оцінок в дослідженнях економіко-управлінських ситуацій?
2. У яких ситуаціях доцільно застосовувати метод мозкового штурму?
3. У чому сутність, етапи, основні процеси методу синектики?
4. Метод «Дельфі» – призначення, етапи, переваги.
5. У чому суть методу сценаріїв?
6. У чому полягає призначення методів SWOT, PEST, SMART-аналізу?
7. Призначення та етапи розбудови методу дерева цілей.
8. Яка значущість факторного аналізу як методу дослідження менеджменту?
9. На які параметри потрібно звертати увагу при використанні техніки тестування?
10. Як можна використати техніку ділової інноваційної гри при проведенні наукового дослідження?
11. Як реалізуються експертні технології в дослідженні менеджменту?

Виконайте практичні завдання 7, 11, 12, 13, 14, 15.

Практичне заняття 5.

Ефективність дослідження менеджменту як системи управління

План

5. 1. Наукова та практична ефективність дослідження менеджменту.
5. 2. Принципи забезпечення ефективності дослідження.
5. 3. Види, основні джерела та способи оцінки економічних ефектів.

Основні поняття:

наукова та практична ефективність, прогнозування, принципи забезпечення ефективності дослідження, економічний ефект, оцінка економічних ефектів, дослідницький потенціал менеджменту, інтелектуальний потенціал менеджера, види економічних ефектів, основні джерела економічних ефектів.

Контрольні питання

1. Чим обумовлена ефективність дослідження менеджменту як системи управління?
 2. На які групи можна розділити чинники ефективності дослідження?
 3. Що визначає методологічну готовність дослідницького потенціалу управління?
 4. Які принципи забезпечують ефективність дослідження менеджменту?
 5. Охарактеризуйте основні риси менеджера дослідницького типу.
 6. Які є детермінанти економічної ефективності дослідження?
 7. Які основні показники використовуються для розрахунків ефективності прикладних досліджень менеджменту?
 8. У чому різноманітність видів та джерел ефектів прикладних досліджень у галузі менеджменту?
 9. Які є основні способи оцінки економічних ефектів?
- Виконайте практичні завдання 1, 16, 17, 24*

Практичне заняття 6.

Організаційне та інформаційне забезпечення наукових досліджень

План

6. 1. Основні засади організації праці наукового колективу.
6. 2. Колективна та індивідуальна наукова праця: спільне та відмінне.
6. 3. Інформаційна база дослідження: сутність та спрямованість.
6. 4. Методика роботи над рукописом дослідження.

Основні поняття:

організації праці наукового колективу, індивідуальна наукова праця, інформаційна база дослідження, методи управління науковими дослідженнями, індивідуальна наукова діяльність, колективна наукова діяльність, керівник наукової роботи, лідер, інформація, пошук і відбір інформації, композиція наукового твору, формально-логічний спосіб викладу матеріалу.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте організацію наукових досліджень як систему.
2. Які види методів управління науковими дослідженнями вам відомі?
3. Що означає поняття наукового колективу?
4. Перерахуйте основні засади організації та управління в науковому колективі.
5. Порівняйте індивідуальну і колективну наукову діяльність
6. Яка роль керівника в організації та управлінні наукової праці?
7. Яка роль неформального лідера в організації наукової праці колективу?
8. Як керівник може згуртувати науковий колектив?
9. Що може зашкодити діяльності наукового колективу?
10. Які є чинники ефективного використання інформації?

Виконайте практичні завдання 18, 19, 20, 21

4. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Сформулюйте цілі вказаних систем.

	№1	№2	№3	№4
Підприємство	Хлібобулочний комбінат	Завод з виробництва безалкогольних напоїв	Машинобудівне підприємство	Молочний комбінат
ПРОБЛЕМА для дослідження	Різке падіння обсягів продажу	Недосконалість системи управління, підвищення плинності кадрів	Старіння технологічного обладнання	Молочний комбінат: проблеми інфраструктури

- Сформулюйте гіпотезу.
- Мета дослідження.
- Ресурси (які знадобляться для дослідження).
- Спрогнозуйте можливий результат.

Завдання 2.

Визначте об'єкт, предмет, мету, завдання та методи для наступних тем досліджень:

1. «Формування інноваційної інфраструктури регіону»;
2. «Дослідження ролі науково-технічного прогресу у розвитку економіки країни»;
3. «Компетентнісний підхід до підготовки фахівців для інноваційної економіки».

Завдання 3.

Перед дослідником стоїть завдання виявити проблеми зайнятості населення місті. Визначити характеристики дослідження відповідно до наступного плану.

- A. Постановка проблеми.
- B. Формулювання проблеми.
- C. Мета дослідження.
- D. Завдання дослідження.
- E. Об'єкт дослідження та предмет дослідження.
- F. Гіпотеза дослідження.
- G. Методологія та методи дослідження.

Завдання 4.

Співвіднесіть поняття та їх визначення:

1. Склад	а) відносини між елементами в системі, необхідні та достатні для того, щоб система досягла мети.
2. Структура	б) повна (необхідна та достатня) сукупність елементів системи, взята поза її структурою, тобто набір елементів.
3. Функції	в) це те, чого система має досягнути на основі свого функціонування.
4. Мета	г) способи досягнення мети, що ґрунтуються на доцільних властивостях системи.

Завдання 5.

Визначити, що не відноситься до елементів наукового дослідження.

1. Об'єкт.
2. Мета.
3. Науковий колектив.
4. Предмет.
5. Завдання.

6. Методологія.

Завдання 6.

Використання якого наукового методу описує наступне міркування? Обґрунтуйте відповідь.

«Оскільки протягом мого життя мені щомісяця завжди виплачували зарплату, то й цього місяця її виплатять».

1. Моделювання.
2. Індукція.
3. Дедукція.
4. Опитування.
5. Моніторинг.
6. Експеримент.

Завдання 7.

Що і зазначеного не відноситься до засобів наукового дослідження? Обґрунтуйте відповідь.

1. ІКТ-техніка
2. Дослідник
3. Математичний апарат
4. Терміни та поняття
5. Вимірювальна техніка
6. Ціль.

Завдання 8.

Визначить послідовність процесу моделювання, впишіть у таблицю

1	а) перевірка на достовірність.
2	б) оновлення моделі
3	в) побудова гіпотези
4	г) постановка задачі
5	г) постановка задачі

1	2	3	4	5

Завдання 9.

Які елементи відносяться до групи емпіричних методів?

1. Аналіз
2. Уява
3. Моніторинг
4. Спостереження
5. Опитування
6. Індукція
7. Побудова гіпотез
8. Досвідчена робота, експеримент
9. Моделювання

Завдання 10.

Які методи відносяться до групи теоретичних розумово-логічних методів-операцій?

1. Аналіз.
2. Моніторинг.
3. Абстрагування.
4. Спостереження.
5. Опитування.
6. Індукція.
7. Побудова гіпотез.
8. Експеримент.
9. Моделювання.

Завдання 11.

Використання якого наукового метода описує наступна теза?

«Аргентина є республікою; Бразилія – республіка; Венесуела – республіка; Еквадор – республіка. Аргентина, Бразилія, Венесуела, Еквадор – латиноамериканські держави. Отже, усі латиноамериканські держави є республіками».

1. Моделювання.
2. Індукція.
3. Дедукція.
4. Опитування.
5. Постановка проблеми.
6. Експеримент.

Завдання 12.

Який термін описує наступне визначення?

«Це учасник опитування, яке проводить розмову з опитуваним за певним планом, здійснюючи запис відповідей останнього письмово, або на аудіоносіях».

1. Респондент.
2. Анкетер.
3. Інтерв'юер.
4. Супервайзер.

Завдання 13.

Методи експертних оцінок

За допомогою прямої мозкової атаки визначити, які характеристики одного з відомих товарів/послуг найбільш важливі для споживачів.

Товар/послуга: хліб, молоко, авторучка, поліетиленовий пакет, послуги міського транспорту, безкоштовна медицина, організація свят.

Оцінити ці характеристики за допомогою методів експертних оцінок

Завдання 14.

Розробіть опитувальний лист, що дозволяє визначити ступінь лояльності студентів до навчального закладу.

Завдання 15.

Об'єднавшись у групи по 4-6 осіб, розробіть ділову гру, спрямовану на пошук причин зниження обсягу продажу в організації за останні півроку.

Завдання 16.

Визначить об'єкт та предмет для таких досліджень:

- А. Оптимізація стратегії ціноутворення нового продукту.
- В. Оптимізація витрат на друковану рекламу.
- С. Оцінка ефективності використання складських приміщень у торговельно-дистриб'юторській компанії.
- Д. Оптимізація схеми формування бонусів торговому персоналу.
- Е. Розширення спектра банківських послуг з електронних платежів.

Завдання 17.

Перед дослідником стоїть завдання проведення дослідження з метою підвищення ефективності роботи комерційної медичної установи. Визначте характеристики дослідження відповідно до плану:

- А. Постановка проблеми.
- В. Формулювання проблеми.
- С. Мета дослідження.
- Д. Завдання дослідження.
- Е. Об'єкт дослідження та предмет дослідження.
- Г. Гіпотеза дослідження.
- Г. Методологія та методи дослідження.

Завдання 18.

Дайте характеристику науковій статті, як одному з основних видів публікацій.

Завдання 19.

Розробіть план публікацій у відповідності до етапів власного наукового дослідження.

Завдання 20.

Наведіть зв'язок власних наукових досліджень з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Завдання 21.

Наведіть та обґрунтуйте композицію власної наукової праці відповідно до визначених завдань власного наукового дослідження.

Завдання 22.

Проведіть діагностику діяльності підприємства та визначте пріоритетність задач поліпшення ситуації, якщо є дані, подані в таблиці.

Період	Чисельність працюючих тис. осіб	Вартісні показники, тис. грн.							
		прибуток	обсяг реалізації	товарної продукції	витрати на вироблену продукцію	вартість сировини і основних матеріалів	вартість ОПФ	оборотні кошти	річний фонд оплати праці
базовий	5229	34770	380000	396556	351404	309174	139368	45024	25988
плановий	5130	37016	400000	406344	358104	316562	144144	51422	26480

Завдання 23.

Тест «Визначте свій стиль мислення»

Це завдання корисно виконувати у групі. Ви повинні уявити себе на місці людини, яка повинна зібрати та оцінити інформацію. Мета завдання полягає в тому, щоб визначити, як ви обмірковуєте інформацію. Тут немає правильних чи неправильних відповідей, і всі альтернативи однаково хороші. Постарайтеся вказати, як ви реагуєте чи реагували б, а не те, як вам слід реагувати.

Кожен сюжет має три пари альтернативних відповідей. З кожної пари виберіть варіант, який ближче до того, як ви відповіли б.

Дайте відповідь на кожен пункт. Якщо ви не зовсім впевнені у відповіді, виберіть найближче припущення. Скористайтеся наведеним нижче ключем і порівняйте ваші відповіді з відповідями інших.

Припустимо, що ви – науковий співробітник обсерваторії і ваша робота полягає у збиранні інформації про супутників Сатурна. Що з наведеного нижче списку вам було цікавіше дослідити?

- а) У чому подібність супутників?
- б) Чим супутники відрізняються один від одного?
- а) Як функціонує вся система супутників?
- б) Показники кожного супутника.
- а) Чим Сатурн та його супутники відрізняються від Землі та її супутника?
- б) Що спільного у Сатурна та його супутників із Землею та її супутником?

Припустимо, що ви – голова компанії і що ви попросили керівників підрозділів зробити повідомлення наприкінці року. Що з наведеного нижче списку вам сподобалося б більше?

- а) Повідомлення, у якому інформація обговорювалася дуже детально.
- б) Повідомлення, орієнтоване на огляд загальних перспектив.
- а) Повідомлення, яке показало б, що саме підрозділ приносить у діяльність усієї компанії.
- б) Повідомлення, яке показало б, що унікального робить підрозділ.
- а) Деталі щодо того, як працює підрозділ.
- б) Загальна інформація про виробничі показники.

Припустимо, ви подорожуєте азійською країною і пишете додому лист з розповіддю про цю подорож. Про що з наведеного нижче ви насамперед написали б у листі?

- а) Детальний опис людей та подій.
- б) Загальне враження та почуття.
- а) Особливу увагу ви приділите схожості між культурою цієї держави та культурою вашої країни.
- б) Особливу увагу ви приділите унікальності азійської культури.
- а) Загальне враження від того, що ви відчуваєте.
- б) Окремі унікальні відчуття від конкретних випадків чи переживань.

Припустимо, що ви пішли на концерт відомого симфонічного оркестру. Що з наведеного нижче вам хотілося б?

- а) Почути окремо партію кожного інструменту.
- б) Почути гармонію у виконанні всіх інструментів разом.
- а) Звернути увагу до загального стану, викликане музикою.
- б) Звернути увагу, які почуття викликають ті чи інші частини музичного твору.
- а) Зосередитись на загальному стилі диригента.
- б) Зосередитись на тому, як диригент інтерпретує окремі частини партитури.

Припустимо, ви розглядаєте можливість переходу на роботу до певної організації. Що ви почали робити, щоб вирішити, погодитися на цю роботу чи ні?

- а) Систематично збирали б інформацію про цю організацію.
- б) Поклалися б на вашу інтуїцію та натхнення.
- а) Розглядали б переважно те, наскільки ви підходите для цієї роботи і навпаки.

- б) Думали б переважно про те, що вам необхідне для успіху в цій організації.
- а) Методично збирали б інформацію та робили вибір.
- б) В основному покладалися б на власну інтуїцію та почуття.

Ви отримали у спадок певну суму та вирішили інвестувати ці гроші. Ви дізналися про нову фірму, що займається високими технологіями, яка щойно розпочала продаж акцій. Як ви прийматимете рішення про купівлю акцій цієї компанії?

- а) Ви б інвестували за натхненням.
- б) Ви інвестували б після ретельного вивчення фірми.
- а) При ухваленні рішення про інвестування ви будете певною мірою імпульсивні.
- б) При ухваленні рішення ви б дотримувалися попередньо виробленої схеми.
- а) Ви могли б розумно пояснити ваше рішення інвестувати гроші в цю фірму, а не в іншу.
- б) Було важко розумно пояснити, чому ви вирішили інвестувати гроші в цю фірму, а не в

іншу.

Як ви вважаєте за краще готувати?

- а) За рецептом.
- б) Без рецепта.

Як би ви передбачили переможця чемпіонату Європи з футболу наступного року?

- а) Після систематичного вивчення складу та показників команд.
- б) Ґрунтуючись на передчутті чи інтуїції.

Яким іграм ви віддасте перевагу?

- а) Ігри, основу яких лежить випадок (наприклад рулетка).
- б) Шахи, шашки, «Ерудит».

Уявіть, що ви директор фірми і вам треба найняти на роботу помічника. Що ви швидше за все робитимете?

- а) Проінтерв'юєте кожного кандидата, використовуючи певний перелік питань.
- б) Сконцентруєтесь на ваших власних почуттях та інтуїтивних уявленнях про кожного кандидата.

- а) В основному думатимете про те, наскільки кандидати підходять вам особисто.
- б) Розглядатимете, наскільки точно здібності кандидата відповідають переліку

службових обов'язків.

- а) При виборі покладатиметеся на факти та історію кожного з кандидатів.
- б) При виборі будете ґрунтуватися на почуттях та враженнях.

Ключ до тесту "Визначте свій стиль мислення"

Для того щоб визначити ваш показник за двома варіантами стилю мислення, обведіть нижченаведені пункти, відповідно до того, що ви відзначили в анкеті. Потім підрахуйте кількість обведених пунктів у колонках і запишіть ваш рахунок під ними.

Збір інформації		Оцінка інформації	
1а	1б	13а	13б
2а	2б	14б	14а
3б	3а	15а	15б
4б	4а	16б	16а
5а	5б	17б	17а
6б	6а	18а	18б
7б	7а	19а	19б
8а	8б	20а	20б
9а	9б	21б	21а
19б	10а	22а	22б
11а	11б	23б	23а

12а	12б	24а	24б
Інтуїтивний	Сенсорний	Аналітичний	Нормативний

Дані для порівняння:

Чоловіки 5,98 6,02 6,08 5,20

Жінки 6,04 5,96 6,94 5,06

Завдання 24.

Тест «Визначення базових типів мислення та вимірювання рівня креативності»

Експериментатор зачитує твердження, а учасники дослідження в протоколі заняття (форма 1), відзначають свою згоду або незгоду поруч із номером затвердження відповідно знаками «+» або «-».

У протоколі дослідження підраховується сума "+" для кожного фактору (п'ять вертикальних стовпців):

- 1 – предметне мислення;
- 2 – символічне мислення;
- 3 – знакове мислення;
- 4 – образне мислення;
- 5 – креативність.

Шкала оцінки креативності та базового типу мислення розбивається на три інтервали: низький рівень (від 0 до 5 балів), середній рівень (від 6 до 9 балів), високий рівень (від 10 до 15 балів).

Форма 1.

Протокол заняття					
	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5
	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25
	26	27	28	29	30
	31	32	33	34	35
	36	37	38	39	40
	41	42	43	44	45
	46	47	48	49	50
	51	52	53	54	55
	56	57	58	59	60
	61	62	63	64	65
	66	67	68	69	70
	71	72	73	74	75
сума					

Опитувальник для визначення типів мислення та рівня креативності

1. Мені легше щось зробити, ніж пояснити, чому я так зробив.
2. Я люблю укладати програми для комп'ютера.
3. Я люблю читати художню літературу.
4. Я люблю живопис (скульптуру).

5. Я не вважав би за краще роботу, у якій все чітко визначено.
6. Мені простіше засвоїти щось, якщо я маю можливість маніпулювати предметами.
7. Я люблю шахи, шашки.
8. Я легко викладаю свої думки як у усній, так і в письмовій формі.
9. Я хотів би займатися колекціонуванням.
10. Люблю та розумію абстрактний живопис.
11. Я скоріше хотів би бути слюсарем, ніж інженером.
12. Для мене алгебра цікавіша, ніж геометрія.
13. У художній літературі для мене важливіше не те, що сказано, а як сказано.
14. Я люблю відвідувати видовищні заходи.
15. Мені не подобається регламентована робота.
16. Мені подобається щось робити своїми руками.
17. У дитинстві я любив створювати свій шифр для листування з друзями.
18. Я надаю великого значення формі вираження думок.
19. Мені важко передати зміст оповідання без його образного уявлення.
20. Не люблю відвідувати музеї, оскільки всі вони однакові.
21. Будь-яку інформацію я сприймаю як посібник до дії.
22. Мене більше приваблює товарний знак фірми, ніж назва.
23. Мене приваблює робота коментатора радіо, телебачення.
24. Знайомі мелодії викликають у мене в голові певні картини.
25. Люблю фантазувати.
26. Коли я слухаю музику, то мені хочеться танцювати.
27. Мені цікаво розбиратися в кресленнях та схемах.
28. Мені подобаються уроки літератури.
29. Знайомий запах викликає всю картину подій, що сталися багато років тому.
30. Різноманітні захоплення роблять життя людини багатшими.
31. Істинно тільки те, що можна помацати руками.
33. Я за словом у кишеню не полізу.
34. Люблю малювати.
35. Один і той самий спектакль можна дивитися багато разів, головне – гра акторів, нова інтерпретація.
36. Мені подобалося у дитинстві збирати механізми з деталей конструктора.
37. Мені здається, що я міг би вивчити стенографію.
38. Мені подобається читати вірші вголос.
39. Я згоден, що краса врятує світ.
40. Я хотів би бути закрійником, а не кравцем.
41. Краще зробити табуретку руками, ніж займатися її проєктуванням.
42. Мені здається, що я зміг би опанувати професію програміста.
43. Люблю поезію.
44. Перш ніж виготовити деталь, роблю креслення.
45. Мені більше подобається кінцевий результат.
46. Для мене краще попрацювати в майстерні, ніж вивчати креслення різного уявлення реального об'єкта.
47. Мені цікаво було б розшифрувати давні таємниці.
48. Якщо мені потрібно виступити, то я завжди готую свою промову, хоч впевнений, що знайду необхідні слова.
49. Більше люблю вирішувати завдання з геометрії, ніж з алгебри.
50. Навіть у налагодженій справі намагаюся творчо змінити щось.
51. Я люблю вдома займатися рукоділлям, майструвати.

52. Я міг би опанувати мови програмування.
53. Мені неважко написати твір на задану тему.
54. Мені легко уявити образ неіснуючого предмета чи явища.
55. Маю сумнів навіть у тому, що для інших очевидно.
56. Я хотів би сам відремонтувати праску, ніж нести її в майстерню.
57. Я легко засвоюю граматичні конструкції мови.
58. Люблю писати листи.
59. Сюжет фільму можу уявити як ряд образів.
60. Абстрактні картини дають багату їжу для роздумів
61. У школі мені найбільше подобалися уроки праці, домоводства.
62. У мене не викликає труднощів вивчення іноземної мови.
63. Я охоче щось розповідаю, якщо мене просять друзі.
64. Я легко можу уявити в образах зміст почутого.
65. Я не хотів би підкоряти своє життя певній системі.
66. Я частіше спочатку зроблю, а потім думаю про правильність рішення.
67. Думаю, що зміг би вивчити китайські ієрогліфи.
68. Не можу не поділитися щойно почутою новиною.
69. Мені здається, що робота сценариста цікава.
70. Мені подобається робота дизайнера.
71. При вирішенні якоїсь проблеми мені легше йти методом спроб та помилок.
72. Якби я мав машину, то вивчення дорожніх знаків не склало б труднощів.
73. Я легко знаходжу спільну мову з незнайомими людьми.
74. Мене приваблює робота художника-оформлювача.
75. Не люблю ходити тим самим шляхом.

Рекомендована література:

Основна:

1. Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Методологія наукових досліджень у галузі менеджменту : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент організацій і адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Бізнес-адміністрування», «Логістика». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 151 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24071>.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ede11e33-aec9-4700-a5ac-d7af81b3d534/content>.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень : підручник . Київ : Право, 2023. 368 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf.
4. Методологія та прикладні техніки досліджень в менеджменті: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-наукової програми «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А. Р. Дунська, КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 113 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/44371623-7b83-4c28-9b43-95bfa3562b83/content>.
5. Сидоренко В. Методологія і методи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО, 2024. 150 с.

Додаткова:

1. Бондар Ю.А., Мірошніченко І.С. Методологія наукових досліджень: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи. Кропивницький: ЛА НАУ, 2024. 45 с.
2. Джур О., Гульман Д. Сучасні наукові дослідження в менеджменті і маркетингу на прикладі сучасної української компанії. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-26> (дата звернення 15.08.2025).
3. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49323/1/Posibnyk_MND.pdf (дата звернення 15.08.2025).
4. Левків Г. Я., Смолінська О. Є., Лотоцький О. Р. Методологія наукових досліджень у менеджменті: сучасні підходи, інструменти та перспективи викладання. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15024417> (дата звернення 15.08.2025).
5. Олійник Т. І. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до практичних, семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів третього (освітньо наукового рівня) вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»; Харк. нац. аграр. ун-т. Харків, 2020. 20 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4720> (дата звернення 15.08.2025).
6. Організація наукових досліджень у сфері менеджменту та безпеки організації : підручник / В. Бліхар та ін. Хмельницький: Вид-во ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2022. 443 с.
7. Петровський П. М. Карковська В.Я., Федорчак О.В. Практикум з методології наукового дослідження у галузі знань «Публічне управління та адміністрування»: навчальний посібник. Львів: ЛА «Піраміда», 2024. 168 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2025/1/28/paragraphs/65921/praktikum-petrovskiy.pdf> (дата звернення 15.08.2025).
8. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/2e87cf56-8154-4565-9392-2e34b0f60356/content> (дата звернення 15.08.2025).
9. Синиціна Ю. П., Шпортько Г. Ю. Дослідження елементів сучасної системи управління персоналом : монографія. Дніпро : Формат, 2022. 116 с. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eb31180c-fe27-4212-a408-37f504a84dcf/content> (дата звернення 15.08.2025).
10. Тестові завдання для підготовки до підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Сучасні методи досліджень у менеджменті» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня PhD / укладач О.Ю. Лінькова. Харків : НТУ «ХПІ», 2024. 21 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/fla0d947-5f82-423f-89d8-b632c23a490e/content?trackerId=3d38bc2cb44f2341> (дата звернення 15.08.2025).
11. Shavkun I., Dybchinska Y. Scientific research as a management function. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах індустрії 4. 0. : колективна монографія / за загальною редакцією Д.Т. Бікулова, О.М. Олійника. Запоріжжя, ЗНУ. 2024. С. 341-385.
12. Voronkova V., Harbar H., Arabadzhiev D. Methodology of scientific research in the field of management and economics: socio-philosophical analysis. *Humanities Studies*. 2025. №100 (23). С.153-165. DOI:10.32782/hst-2025-23-100-16.

Інформаційні ресурси

Науково-практичний журнал «Наука та інновації» /*Science and innovation*
Національної академії наук України. URL : <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni/issue/view/22>

Наука та інновації. URL : <http://www.nas.gov.ua/scinn/>

Наукова електронна бібліотека : повнотекстова колекція літератури - наукові 16 видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації. URL : <http://www/uinteі.kiev.ua>

Наказ МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>